

Vrienden van het Natres Museum

Interessante informatie:

- Van 1 januari 2003 t/m 31 maart 2003 is het museum alleen geopend op woensdag, van 13.00 tot 16.00 uur.
- Medio april 2003 opening van een speciale expositie ter gelegenheid van het 55-jarig bestaan van het Korps Nationale Reserve.

In dit nummer:

Van de bestuurstafel	1
Schutterijen	2
Natres: Imago, Toekomst, Samenwerking	3
Metalen Kruis	4
Het Infanterie Schietkamp Harskamp...het is er goed toe- ven! Deel 2 (slot).	4

Van de bestuurstafel.....

Nu 2002 ten einde loopt kunnen wij met tevredenheid terugzien op het afgelopen jaar. Zowel van de zijde van het publiek als ook van alle krijgsmachtdelen is er veel belangstelling geweest voor het museum. Dit in tegenstelling tot vorig jaar toen we daarbij werden gehinderd door de MKZ crisis en de aanslag op het WTC in New-York, waardoor wij gedurende een lange periode gesloten waren.

Voor al de thema-expositie over de Landstormkorpsen was zeer geslaagd en heeft veel belangstelling getrokken. Er is veel reactie op geweest. Vooral van de zijde van familie van leden, die bij deze Korpsen geïnd hebben. Als bijkomstigheid kunnen we vermelden, dat dit een behoorlijk aantal schenkingen heeft opgeleverd. Deze expositie, die tot 1 november 2002 was te bezichtigen, wordt nu geleidelijk ontmanteld.

Intussen staan weer nieuwe plannen op stapel. De normale expositie zal geheel worden herschikt, waarbij een meer chronologische volgorde zal worden nagestreefd. Daarbij zal een aantal spectaculaire voorwerpen worden getoond. Voorts bestaat Het Korps Nationale Reserve in 2003 55 jaar. De Korpscommandant wil dit niet ongemerkt voorbij laten gaan. Tegelijk zal in ons museum aan dit feit speciale aandacht worden besteed in de vorm van enkele diorama's van typerende zaken die de Nationale Reserve in haar geschiedenis beleefde en die haar meer dan onmisbaar hebben gemaakt.

Dit 55 jarig bestaan valt samen met het in 2003 te organiseren Museumweekend op 12 en 13 april. Wij hopen uiteraard die dagen op veel belangstelling. Wij tonen niet alleen de geschiedenis van de Natres (1948 tot heden), maar ook die van de Landstormkorpsen (1914-1940) en de Schutterijen (1815-1907).

Tijdens dit Museumweekend zal het "smalspoor" eveneens actief zijn. Op dit moment wordt hard gewerkt om een flink aantal

lorries gereed te maken, waarop bezoekers veilig van het ene naar het andere museum in ons park kunnen worden gereden.

Wanneer we spreken over Museumpark, dan kunnen wij nog meedelen dat ook gewerkt wordt aan een centrale ingang. Die wordt gesitueerd waar voorheen de hoofdingang was van de Legerplaats Harskamp. Het aldaar staande wachtgebouw zal geheel worden bestemd voor administratie van de aanwezige musea, en tevens dienen als entreegebouw. Direct aan de overzijde van de weg is reeds een prachtig parkeerterrein aangelegd voor bezoekers.

Bij elkaar is het straks een unieke verzameling militaire musea, allemaal gelegen in een prachtig park. Een wandeling er doorheen is een belevenis. Hier zijn vijf musea gevestigd, t.w. het Infanterie Schietkamp Museum, het Infanteriemuseum, het Museum Nationale Reserve, het Museum Regiment Wielrijders en straks na gereedkomen het Smalspoormuseum. Daarnaast is er enige ruimte ingericht voor aanverwante exposities. Zo is er een tentoonstelling over Militaire Miniaturen en een kleine expositie van Militaire schilderstukken van de schilder Anton Verheij. Alles bijeen een interessante en unieke verzameling.

U als vriend van ons museum bent uiteraard vanaf 12 april van harte welkom. U kunt dan als eerste kennismaken met de nieuwe inrichting van ons eigen museum. Wij zijn elke werkdag van 13.00 tot 16.00 open, maar: net als in voorgaande jaren is het museum in de maanden januari tot en met maart alleen geopend op woensdag van 13.00 tot 16.00 uur.

Op dit moment hebben zich bijna 300 "vrienden" aangemeld. Tegen een uitbreiding hiervan hebben we geen bezwaar. Misschien kunt u dat eens doorgeven aan collega's, kennissen en vrienden van u.

Wij hopen op een goed museumjaar in 2003. Maar eerst willen wij u goede Kerstdagen en een voorspoedig Nieuwjaar toewensen.

Schutterijen

In de beleidsnotitie van het Natresmuseum is naast de Nationale Reserve en de Landstorm ruimte ingedeeld voor de Schutterijen. Hoewel de Schutterijen wortels hebben tot in de middeleeuwen is bij ons voornamelijk gekozen voor de periode 1815—1907. Wij slaan dus bewust de periode over van de fraaie geschilderde schuttersstukken die ons toch op het verkeerde been zouden zetten over de — wat ook wel genoemd wordt — gewapende burgermacht.

Na de Franse tijd was het gedwongen militair zijn gehaat, o.a. door de conscriptie (dienstplicht). Hierdoor werd bij onze onafhankelijkheid dan ook gekozen voor een legerorganisatie bestaande uit vrijwilligers, lees beroepsmilitairen. Alle weerbare mannen tussen 17 en 50 jaar zouden landstormplichtig zijn. Hieruit zou ter aanvulling van het beroepsleger ondersteund worden door landstormplichtigen (loting, dus terugkeer naar de gehate conscriptie) die daartoe in schutterijen werd georganiseerd.

In 1815 ontstond regelgeving in de vorm van een tweetal wetten. Hierbij werd de gewapende legermacht op strikt lokaal niveau geregeld door de wet op de schutterijen. Handhaving van de openbare orde en in oorlogstijd dienen als landstorm, dat was de taak. De bevolkingsomvang werd bepalend voor de grootte van de schutterij. Drie procent van de bevolking moest de militaire plicht dragen en wel voor een periode van zeven jaar. Uniform en onderhoud daarvan rustten op de schouders van de schutter. Kon hij zijn uniform niet bekostigen dan moest de gemeente bijspringen. Dit gebeurde bij 90% van de schutters. Muzikanten werden gratis gekleed door de gemeente. In kleine gemeenten, minder dan 2.500 inwoners, bestond uitsluitend een registratieplicht en geen oefenplicht. Ook de handhaving van de discipline was nauwkeurig in de wet geregeld.

De wet bleef twaalf jaar van kracht. In 1827 kwam een nieuwe wet tot stand die in gebruik bleef tot in 1907 de schutterijen werden opgeheven.

De verdeling tussen grote en kleine steden (2.500 inwoners) bleef gehandhaafd. De actieve schutterij bestond nu uit 2% van de bevolking en men diende vijf jaar als mannelijk ingezetene tussen de 25 en 34 jaar. Nummerwisseling was mogelijk. Men kon zich laten vervangen door iemand die uitgeloot was. Het oefenrooster luidde dat geoefend moest worden in het schieten en exerceren van 1 april tot 1 oktober op iedere zondag om de twee weken en wel gedurende twee uren. De schutterij werd verdeeld in bannen.

De grote krachtmeting vond plaats bij de afscheiding van België. Na de opstand in Brussel op 25 augustus 1829 werd gemobiliseerd en betrok men tal van kantonnementen in de grensstreken. De oefenheid werd in de nu nog betrekkelijk rustige periode sterk vergroot. Van 2 tot 12 augustus 1831 had het gewapende treffen plaats tijdens de zogenaamde Tiendaagse Veldtocht. Deze verliep zeer succesvol voor de schutterijen. Een ieder werd begiftigd met het Metalen Kruis, maar ook de dapperheidsonderscheiding — Ridder Militaire Willemsorde — werd aan een aantal van hen uitgereikt. Het Belgische leger moest wijken en het imago van de schutters was gevestigd. Terzijde: het aantal aan de veldtocht deelnemende bataljons schutters was groter dan het aantal bataljons reguliere krijgers.

Helaas werd de regelgeving niet aangepast, zodat de wet van 1827 de oefeningen weer deed terugvallen op twee uren in de twee weken (zondags) tussen 1 april en 1 oktober. Nog éénmaal mobiliseerde men en wel in 1870 ten tijde van de Frans-Duitse oorlog. Gelukkig zonder dat het tot gevechtshandelingen leidde.

De geoefendheid liep dus terug. De oorlogsvoering stelde echter steeds hogere eisen aan militaire eenheden en zo kwam de roep om reorganisatie op gang. Generaal Knoop wilde alleen oud-gedienden werven, maar behield de organisatievorm van schutterijen. De generaals Den Beer Poortugael en De Roo van Alderwerelt zagen een mogelijke oplossing in het bevorderen van discipline en oefening en een betere aanvoering en administratie. Mr C.J. Sickesz van de Cloese — gepromoveerd op de dissertatie (1864) de Schutterijen in Nederland — wilde het niveau van de officieren opvoeren door hen te laten scholen door legerofficieren.

De ideeën, hoe goed ook bedoeld, sloegen niet aan en vanaf 1903 stond de werving stil alvorens men in 1907 tot de definitieve opheffing kwam. En dit tegen de politieke gedachte dat het te veel geld zou gaan kosten de geoefendheid van de schutterij op voldoende peil te brengen. Zodoende werd de schutterij slachtoffer van de oud-vaderlandse zuinigheid op het gebied van defensie. Een roemloos einde van een instituut, dat een essentiële rol had gespeeld in de verdediging van huis en haard.

De wapens werden bij het Rijk ingeleverd en de uniformen werden vaak als lompen verkocht.

A. Kok, Ikol b.d.

Natres: Imago, Toekomst, Samenwerking

De samenwerking tussen groen (Krijgsmacht), blauw (Politie) en rood (Brandweer) begint een heuse discussie te worden. De projectgroep Politie en Krijgsmacht onder voorzitterschap van Relus ter Beek, oud-minister van Defensie, vindt dat de structurele samenwerking tussen groen en blauw nodig is, om de toenemende onveiligheid in de samenleving het hoofd te kunnen bieden.

Zij ziet samenwerking o.a. op het gebied van rampenbestrijding, bewaking en toezicht. Verwacht mag worden dat in geval van terreurdreiging de krijgsmacht de politie te hulp schiet. Deze visie sluit aan bij de opvatting van de voormalige BLS. Hij denkt dat Nederland zich niet kan veroorloven de capaciteit van de krijgsmacht niet te gebruiken bij sommige calamiteiten en rampen. Dat de samenwerking tussen politie en brandweer enerzijds en de krijgsmacht anderzijds nog zeer incidenteel en plaatsgebonden is, wordt door de praktijk bevestigd. Het zou echter goed zijn, als dit nieuwe kabinet, dat veiligheid hoog in het vaandel heeft, sturing geeft aan de gewenste samenwerking tussen krijgsmacht en hulpverlenende instanties, politie en brandweer inclus.

50 Natresbat is alvast bezig. Na de gehouden oefening Six Flags, vlak voor de Pinksterdagen, heeft het op uitnodiging, de kennisdagen van de Regionale Brandweer Flevoland bezocht. Tal van reddingsinstrumenten en technieken passeerden de revue. Het is goed elkaar te kennen en bij elkaar in de keuken te kijken. Een begin van samenwerking is er. De Natres staat te boek als de zeer snel inzetbare flexibele reservecomponent van de KL, en goed uitgerust. Naast onze verplichte groene opleidings- en trainingsuren verzorgen we op vrijwillige basis een breed scala van steunverleningen. Hoe je het ook wendt of keert, ons positieve imago binnen de krijgsmacht en daarbuiten, ontleen we voornamelijk aan steunverleningen, en daar is niets mis mee. Denk daarbij aan ons veelvuldig optreden als oefenvijand en als steunverleners voor andere krijgsmachtonderdelen en of voor burgerzaken, en de vele ceremoniële activiteiten. In crisissituaties zijn we o.a. ingezet bij de bestrijding van wateroverlast, ondersteuning bij de varkenspest en de MKZ crisis. Bij de vuurwerkramp in Enschede, het bewaken van militaire complexen naar aanleiding van de terroristische aanslagen op 11 september 2001 in de VS. Beschikbaarheid van personeel is een volgende vereiste, overbelasting moet worden tegengegaan. Een zorgvuldige beoordeling van de steunaanvraag is een must. Bij ons is gelukkig al meerdere malen sprake geweest van samenwerking “rood-blauw-groen”, zonder noemenswaardige problemen. Op al deze momenten kunnen we tonen en bevestigen dat we weliswaar “vrijwillig” zijn, doch zeker niet vrijblijvend.

maj Axel Westra,

maj AZ 50 NatBat,

voorzitter vrijwilligers werkgroep Natres Museum.

“.....gewenste samenwerking tussen krijgsmacht en hulpverlenende instanties, politie en brandweer inclus....”

MUSEUM KORPS NATIONALE RESERVE

*Vrienden van het Natres
Museum*

Redactie Nieuwsbrief

Bezoekadres:
Otterloseweg 5, 6732 BR Harskamp.

Correspondentieadres:
Museum Korps Natres
MPC 41 C,
Postbus 9,
6732 ZG Harskamp.

Telefoonnr. 0318 — 454126 of 454124

E-mail (tijdelijk):
a.dorrestijn@chello.nl

DOOR VRIJWILLIGE INZET WEERBAAR

Metalen Kruis

Ingesteld bij Koninklijk besluit no. 70 van 12 september 1831 en uitgereikt aan allen, die aan de krijgsverrichtingen in de jaren 1830 en 1831 hebben deelgenomen (Zie artikel "Schutterijen").

Het is een vierarmig bronzen kruis met een breedte van 29 millimeter. De voorzijde vertoont de gekroonde "W" in een krans bestaande uit een tak van eikenbladeren (links) en een tak van laurierbladen (rechts).

De keerzijde heeft dezelfde krans, waar binnen de jaartallen "1830-1831". Op de armen van het kruis is de tekst "TROUW AAN / KONING / EN / VADERLAND" te lezen.

Het Metalen Kruis is vervaardigd uit op de Belgen veroverde kanonnen, die voor dit doel werden omgesmolten.

Het Infanterie Schietkamp Harskamp.....

.... het is er goed toeven!

(deel 2, slot)

Gewend aan langsrazende treinen, laag overkomende vliegtuigen en het lawaai van de snelweg, doet de stilte onze bezoeker weldadig aan.

De paar auto's op de Otterloseweg storen niet. Onhoorbaar is de wind, zijn de vogels en de rondhuppelende konijnen.

Uit de hoge kastanjeboom naast de vijver zijn kastanjes gevallen. Die liggen op enige afstand van het voetpad.

Daardoor worden ze door de kinderen van de bezoekers niet opgeraapt.

De ingang van het Museumpark is nu nog bij het Infanterie Schietkamp Museum. Nadat de bezoekers de collectie van dit museum hebben bekeken, lopen zij doorgaans naar het Infanterie Museum.

Dan komen de historische voertuigen aan de beurt en de monumenten, waarbij eenheden tijdens reünies en veteranendagen hun gevallen herdenken.

Ter hoogte van de vijver staat gebouw 125, waarin o.a. het Natres-museum gevestigd is.

Op enige afstand wordt binnen afzienbare tijd het nieuwe onderkomen van de Stichting Smalspoor gebouwd. Verder dan het nieuwe hek, dat de grens vormt tussen het Museumpark en de Legerplaats Harskamp, kan de bezoeker niet komen.

Ver achter de Legerplaats klinken vanaf het schietterrein gedempt de schoten van oefenende eenheden. Tanks, artillerie en anti-tankwapens lange dracht oefenen elders.

Hier schieten Nederlandse en o.a. Belgische en Duitse militairen met handvuurwapens, mitrailleurs, anti-tankwapens korte dracht, mitr. .50 inch, 25 mm boordkanon en mortieren tot en met 120 mm.

Het ISK heeft een oppervlakte van 3.600 ha., waarop tot op heden 34 schietbanen zijn aangelegd.

Zoals overal bij de krijgsmacht doet ook het ISK aan natuurbeheer.

Op een bordje op de Floriade 2002 in de Haarlemmermeer viel bij de expositie "Landschap" te lezen: "Op de heide van Schietkamp Harskamp groeit het meeste Valkruid (Armica) van Nederland. Mede dankzij de zorg van het terreinbeheer van Defensie".

Kap b.d. C. Kuip

Mocht u vragen, opmerkingen of suggesties hebben over deze Nieuwsbrief of de Nieuwsbrieven in het algemeen, dan kunt u die richten aan de Redactie. Linksboven op deze pagina staat het adres. Telefonisch contact alleen mogelijk op de maandag.

Op 15 april 1948 werd de Nationale Reserve opgericht. Dat is volgend jaar 55 jaar geleden. Wie onder u is toen of kort daarna toegetreden tot de Natres en wil ons zijn herinneringen uit die tijd schrijven?